

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Streszczenie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych dotyczącej mandatu negocjacyjnego do zawarcia dziesięciu umów pozwalających na wymianę danych między Eurojustem a właściwymi organami niektórych państw trzecich ds. współpracy sądowej w sprawach karnych

(pełny tekst niniejszej opinii jest dostępny w wersji angielskiej, francuskiej i niemieckiej na stronie internetowej EIOD www.edps.europa.eu)

(2021/C 150/02)

19 listopada 2020 r. Komisja wydała zalecenie upoważniające Radę do podjęcia rokowań między Unią Europejską a odpowiednio Algierią, Armenią, Bośnią i Hercegowiną, Egiptem, Izraelem, Jordanią, Libanem, Marokiem, Tunezją i Turcją w celu zawarcia umów międzynarodowych dotyczących wymiany danych osobowych między Eurojustem a właściwymi organami tych państw ds. współpracy sądowej w sprawach karnych. Takie umowy międzynarodowe stanowiłyby konieczną podstawę prawną do wymiany danych osobowych między Eurojustem a właściwymi organami tych państw trzecich ds. współpracy sądowej w sprawach karnych. W załączniku do zalecenia ustalono dyrektywy Rady w sprawie negocjacji tych dziesięciu przewidywanych umów międzynarodowych i określono mandaty udzielone Komisji.

Umowy międzynarodowe pozwalające Eurojustowi i państwom trzecim na współpracę i wymianę danych osobowych powinny być konieczne i proporcjonalne zgodnie z art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych UE. Powinny one zapewniać odpowiednią równowagę między potrzebą zapobiegania i zwalczania przestępczości z jednej strony, a właściwą ochroną danych osobowych i innych praw podstawowych objętych ochroną Karty z drugiej strony.

EIOD z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż Komisja włączyła do proponowanego mandatu negocjacyjnego szereg zaleceń wydanych w jego opiniach odpowiednio 2/2018 i 1/2020.

Dlatego zalecenia zawarte w niniejszej opinii mają na celu wyjaśnienie i – w stosownych przypadkach – dalsze opracowanie zabezpieczeń i mechanizmów kontrolnych w przyszłych umowach dotyczących ochrony danych osobowych.

Ponadto EIOD jest gotowy do udzielania dalszych porad podczas negocjacji i przed finalizacją tych dziesięciu umów międzynarodowych.

1. WPROWADZENIE I KONTEKST

1.1 Kontekst

1. Rozporządzenie w sprawie Eurojustu ⁽¹⁾ ustanawia szczegółowe przepisy dotyczące przekazywania danych przez Eurojust na zewnątrz UE. W art. 56 ust. 2 tego rozporządzenia wymieniono szereg podstaw prawnych, w oparciu o które Eurojust może zgodnie z prawem przekazywać dane organom państw trzecich. Jednym z rozwiązań byłaby decyzja Komisji w sprawie odpowiedniego stopnia ochrony zgodna z art. 36 dyrektywy (UE) 2016/680, w której stwierdza się, że państwo trzecie, do którego Eurojust przekazuje dane, zapewnia odpowiedni stopień ochrony. Z uwagi na to, iż dotąd nie wydano takiej decyzji w sprawie odpowiedniego stopnia ochrony, inną możliwością dla Eurojustu w zakresie regularnego przekazywania danych do państwa trzeciego byłoby skorzystanie z odpowiednich ram wynikających z zawarcia wiążącej umowy międzynarodowej między UE a przyjmującym państwem trzecim zgodnie z art. 218 TFUE przewidującym odpowiednie zabezpieczenia w odniesieniu do ochrony prywatności i podstawowych praw i wolności osób fizycznych.
2. 19 listopada 2020 r. Komisja przyjęła zalecenie do decyzji Rady upoważniające do podjęcia rokowań w sprawie umów między Unią Europejską (UE) a Algierią, Armenią, Bośnią i Hercegowiną, Egiptem, Izraelem, Jordanią, Libanem, Marokiem, Tunezją i Turcją dotyczących współpracy między Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Spra-

wiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) a właściwymi organami tych państw ds. współpracy sądowej w sprawach karnych. Takie umowy międzynarodowe stanowiłyby konieczną podstawę prawną do wymiany danych osobowych między Eurojustem a właściwymi organami tych państw trzecich ds. współpracy sądowej w sprawach karnych.

3. Biorąc pod uwagę strategię polityczną, potrzeby operacyjne organów sądowych w UE i potencjalne korzyści z bliższej współpracy w tym zakresie, Komisja uznaje, że podjęcie w bliższej perspektywie rokowań z dziesięcioma państwami trzecimi jest niezbędne w celu uregulowania sposobu współpracy Eurojustu z właściwymi organami tych państw. Komisja dokonała oceny państw priorytetowych, biorąc pod uwagę potrzeby operacyjne Eurojustu.
4. Pierwszym priorytetem było wzmocnienie współpracy z państwami kandydującymi oraz potencjalnymi kandydatami, ponieważ państwa te powinny być jak najlepiej przygotowane do efektywnej współpracy sądowej w sprawach karnych w ramach dorobku prawnego UE. Stanowisko Komisji dotyczące Bośni i Hercegowiny oraz Turcji przedstawione zostało w regularnych sprawozdaniach Komisji z 2020 r. ⁽²⁾ W obydwu przypadkach zawarcie umowy międzynarodowej pozwalającej na wymianę danych osobowych z Eurojustem zależy od dokonania w obydwu państwach koniecznych zmian w ich stosownych przepisach o ochronie danych.
5. Drugim priorytetem było wzmocnienie współpracy z innymi państwami trzecimi, które nie ubiegają się o członkostwo w Unii ale mają potencjalnie duży wpływ na bezpieczeństwo w Europie ze względów geograficznych, takimi jak państwa Bliskiego Wschodu i rejonu Afryki Północnej. Wybór ten jest również zgodny z globalną strategią na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej. ⁽³⁾
6. Trzecim priorytetem było zapewnienie jak największej zgodności w relacjach agencji wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych UE z państwami trzecimi, w szczególności pomiędzy Europolem i Eurojustem, w ten sposób zapewniając powiązanie działań dotyczących egzekwowania prawa i współpracy sądowej. Obecnie Komisja dąży w imieniu Europolu do zawarcia umowy z ośmioma spośród dziesięciu wyżej wymienionych państw. Komisja uznaje, że w zakresie w jakim jest to możliwe i wykonalne, warto podejmować wysiłki, aby Eurojust i Europol uczestniczyły w przyszłych negocjacjach, co może również sprawić, że będą bardziej atrakcyjne dla wymienionych państw trzecich.
7. Zgodnie z procedurą określoną w art. 218 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Komisja będzie odpowiedzialna za negocjowanie tych umów międzynarodowych z państwami trzecimi w imieniu UE. Za pomocą wymienionego zalecenia Komisja dąży do uzyskania upoważnienia Rady Unii Europejskiej (Rady) do podjęcia rokowań z wymienionymi dziesięcioma państwami trzecimi. Po zakończeniu negocjacji Parlament Europejski, aby formalnie zawrzeć te umowy, będzie musiał wyrazić zgodę na wynegocjowane teksty umów, natomiast Rada będzie musiała je podpisać.
8. Zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia 2018/1725 Komisja jest zobowiązana skonsultować się z EIOD po przyjęciu wniosku dotyczącego zalecenia przedłożonego Radzie zgodnie z art. 218 TFUE, w przypadku gdy ma to wpływ na ochronę praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych. 19 listopada 2020 r. Komisja przeprowadziła formalne konsultacje z EIOD.
9. EIOD z zadowoleniem przyjmuje fakt, iż Komisja Europejska zasięgnęła jego opinii w sprawie zalecenia i oczekuje, że odniesienie do tej opinii zostanie uwzględnione w preambule do decyzji Rady. Niniejsza opinia nie narusza żadnych dodatkowych uwag, jakie EIOD może formułować na podstawie kolejnych dostępnych informacji na późniejszym etapie.

3. WNIOSKI

20. Przewidywane w umowie przekazywanie danych osobowych zgromadzonych w ramach dochodzeń prowadzonych w sprawach karnych może mieć istotny wpływ na życie poszczególnych osób fizycznych, ponieważ może być wykorzystywane w postępowaniach karnych w państwie przyjmującym zgodnie z jego przepisami krajowymi. Z tego względu w umowach międzynarodowych należy zagwarantować, aby ograniczenia praw do prywatności i ochrony danych w odniesieniu do zwalczania przestępczości miały zastosowanie wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to absolutnie niezbędne.

21. EIOD z zadowoleniem przyjmuje cel mandatu negocjacyjnego, jakim jest zapewnienie poszanowania praw podstawowych i przestrzeganie zasad uznanych w Karcie, w szczególności prawa do [poszanowania] życia prywatnego i rodzinnego, uznanego w art. 7 Karty, prawa do ochrony danych osobowych, o którym mowa w art. 8 Karty, oraz prawa do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu, o którym mowa w art. 47 Karty. Ponadto EIOD docenia fakt, iż Komisja włączyła do proponowanego mandatu negocjacyjnego szereg szczegółowych zaleceń, które zostały już przedstawione przez EIOD w swojej opinii 2/2018 dotyczącej ośmiu mandatów negocjacyjnych do zawarcia umów międzynarodowych pozwalających na wymianę danych pomiędzy Europolem a państwami trzecimi oraz opinii 1/2020 dotyczącej mandatu negocjacyjnego do zawarcia umowy międzynarodowej dotyczącej wymiany danych osobowych pomiędzy Europolem a organami ścigania Nowej Zelandii.
22. EIOD pragnie jednak przypomnieć, że decyzja Rady upoważniająca do podjęcia rokowań zgodnie z art. 218 TFUE powinna zawierać odniesienie nie tylko do proceduralnej podstawy prawnej, lecz także do odpowiedniej materialnej podstawy prawnej, która powinna uwzględniać art. 16 TFUE; Zakres zastosowania każdej umowy międzynarodowej oraz cele przekazywania danych do każdego państwa trzeciego powinny zostać odpowiednio doprecyzowane w załączniku do zalecenia. EIOD zaleca dalsze przeprowadzanie ocen skutków w celu lepszej oceny zagrożeń, jakie przekazywanie danych do tych państw trzecich stwarza dla praw osób fizycznych do prywatności i ochrony danych, ale także dla innych podstawowych praw i wolności chronionych Kartą, tak aby dokładnie określić niezbędne zabezpieczenia. Ponadto EIOD uważa, że stosowne organy nadzoru UE i państw trzecich powinny zostać zaangażowane w monitoring i okresową ocenę umów.
23. EIOD pozostaje do dyspozycji Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego w celu zapewnienia doradztwa na późniejszych etapach procesu. Uwagi zawarte w niniejszej opinii nie naruszają żadnych dodatkowych uwag, które EIOD może formułować w miarę powstawania kolejnych problemów, do których ustosunkuje się, gdy dostępna będzie odpowiednia informacja. W tym celu EIOD oczekuje, że zapisy projektów umów zostaną z nim skonsultowane w późniejszym terminie przed ich sfinalizowaniem.

Bruksela, dnia 17 grudnia 2020 r.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI

(¹) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1727 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Wymiarów Sprawiedliwości w Sprawach Karnych (Eurojust) oraz zastąpienia i uchylenia decyzji Rady 2002/187/WsiSW (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 138), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie Eurojustu”.

(²) Bruksela, 6 października 2020 COM(2020) 660 final Komunikat z 2020 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE.

(³) https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eugs_review_web_0.pdf